

## شاهنامه فردوسی و نسخه خطی کتابخانه ملی فلورانس

بنام خداوند اهل کتاب  
توانا بود هر که دانا بود

[...] به آگاهی جناب عالی و خوانندگان مجله شما می‌رسانم که «ساختگی بودن نسخه فلورانس» ادعای که در «نامه بهارستان» (شماره ۲، ۱۳۷۹، ص ۱۷۴-۱۷۵) چاپ شد و خوانده می‌شود، کاملاً نادرست و گمراه کننده می‌باشد، زیرا:

- ۱) نسخه خطی شاهنامه فردوسی مؤرخ ۶۱۴ ه. ق که در کتابخانه ملی فلورانس خوشبختانه نگه داشته می‌گردد دست‌نوشته فارسی اصیل و کهن و قشنگ است. هم از دیدگاه ساختار باستان‌نویسی (Palnography) آن یعنی ماده کاغذ و مداد و خط و تزئین و صفحه‌بندی، هم بر پایه مدارک و اسناد تاریخی آن کتابخانه؛
- ۲) همان نسخه، مستند است که اواخر قرن شانزدهم میلادی یعنی بیش از چهار صد سال پیش، از مصر به کوشش دانشمند و جهانگرد Gerolamo vecchiotti به رم و پس به فلورانس آورده شد؛
- ۳) همان نسخه فقط یک قرن پیش (در سال ۱۹۰۳ میلادی) در فهرست آن کتابخانه ثبت و معرفی شد تحت عنوان «در تفسیر قرآن به زبان عرب از نگارنده گمنام» (ر. ک.:

G. MAZZATINTI - F. PINTOR, *Inventari dei Manoscritti delle Biblioteche d' Italia*. Volume XII; Firenze, R., Biblioteca Nazionale Centrale, Forli, 1909-1903, p. 108.

ج. مازاتینتی و ف. پینور، فهرست‌های نسخه‌های خطی کتابخانه‌های ایتالیا، جلد ۱۲، فلورانس، کتابخانه ملی مرکزی، چاپ شهر فورلی، سال ۱۹۰۳/۱۹۰۲، ص ۱۰۶۰؛

- ۴) هیچ کدام از خوانندگان و پژوهش‌گران هم چنانچه مستند است هنگام چهار صد سال و بیش، همان نسخه را ندید، ناخواند و یا مورد نظر نکرد تا اینکه بنده این کاوش و بینش و پژوهش نمودم و خبر باز یافتن دست‌نوشته «شاهنامه فلورانس» را در تاریخ چهارشنبه ۲۷ دسامبر سال میلادی ۱۹۷۸ به جهانیان عرض نمودم. (ر. ک. مجله لقمان، چاپ تهران، سال ششم، شماره دوم، ۱۳۶۹، ص. ص. ۶۴ تا ۵۵). بنابراین ساختگی آن نسخه گران بها و اصیل و گرامی پارسی به نفع و منفعت و سودمندی کی و کس بود؟
- اصیل بودن آن نسخه روشن و پیداست علی‌رغم چند نقایص و غلط‌های خطی که در همان نسخه دیده می‌شود و یا این چند نقایصی برهانی دیگر از اصلیت دست‌نوشته فلورانس است. شاهنامه خوانان و شناسان و فردوسی‌دوستان یعنی پژوهش‌گران و محققان این نکته را تأیید می‌نمایند چون سخن فردوسی را تحقیق می‌کنند. بینا و دانا را فردوسی دوست دارد و او نابینا و نادانا و نشنوا را دوست ندارد. به عبارت دیگر، فردوسی دشمنان شاید در زمان سلطان محمود غزنوی زندگی می‌کردند.

گشادن ز چشم خرد بند را

چه زیباست رای خردمند را

ملاحظه هم فرمایید که در مقاله «کتابخانه و اتیکان» (نامه بهارستان، شماره ۲، ص ۱۴۸-۱۴۹) راجع به تاریخ کتابخانه و ویژگی‌های مجموعه‌های مخطوطات آن و دست‌نوشته‌های عربی، پارسی، ترکی، اطلاعات کاملاً درست و صحیح متأسفانه دیده نمی‌شود. در این بابت پژوهش‌گران علاقه‌مندی به رم (و فلورانس) تشریف آورده و مایل باشند، بنده آماده‌ام ایشان را راهنمایی نمایم؛ والسلام.

پروفسور آنجلو میشل پیه مونتسه

دپارتمان خاورشناسی، دانشگاه رم



